

Turister i fäbodvall : skildring från Jämtland /

Wallensteen, Nanna,

82 A a 263/22

Turister i fåbodvall.

Skildring från Jämtland.

Af

Sven Ljung,

(Eftertryck förbjödes)

Till Marits fåbodvall hade kommit långväga främmande. En ung, ståtlig, ljushårig målare vid namn Birger Lenning hade gått öfver fjället och nu kommit ned i buan, berusad af allt det storslagna han sett deruppe, men till ytterlighet trött af de ovana strapatserna.

Här skulle han nu ligga i ro och hvila upp sig ett par dar, och både Marit och hennes gamle morfar "Anders-goffar" kallad, gjorde sitt bästa för att deras gäst skulle trivas godt. Och detta tycktes också lyckas fullkomligt.

Birger blef som en annan människa. Med skogen till granne, den friska, susande barrskogen aldeles in på sig, och i fonden det glänsande mäktiga fjället med snöhätta på hjässan, med den ro och stillhet som rådde i de två små furutinnrade stugorna, tyckte han sig vara i en annan värld, skild från all jordens larm, åfån och strid.

Hans blick ljusnade, hans hållning blef raskare, hans kinder fingo friskare färg och han öfverraskade sig sjelf med att gå och sjunga och jodda i kapp med vallhornslåten från skogen.

En morgon i det mest strålände solskens, satt Marit ute i "kokskjulet" och rörde i den stora mesostkitteln, hvilken hängde i en krok öfver stöckelden; gubben Anders satt på en klumpig gammal träbänk utanför sin stuga, syselsatt att binda fisknät och röka pipa. Birger, nyss uppstigen och utkommen, hade druckit ur ett helt "tråg" nysilad mjölk, som Marit bjudit honom, och han skämtade nu öfver en sådan aptit han fått här i buan. Marit log tillbaka och kallade honom lekfullt en riktig liten kalf.

Men knappt hade hon sagt ut det ordet förrän man hörde sång och sorl från skogen, friska ungdomliga röster sjungo: "Vintern rasat ut bland våra fjällar" — och så tågade prestens båda söner Paul och Herje, nybakade studenter, och länsmans döttrar Hjördis och Barbro med "mesar" på ryggen och höga, snidade fjällstafvar i hand. — De voro på väg upp till fjälls och togo sig nu en liten hvilostund hos Marit, som bjöd på "föter" och nysilad mjölk samt det möraste tunnbröd. De kastade sig ned på marken kring mjölkträgen och läto sig undfagnaden väl smaka.

Plötsligt sade Hjördis, den äldre af flickorna: Wet du, Marit, du får snart långväga främmande söderifrån. Nere på Bergvik hörde vi i morgse att det hade kommit en ung lungsjuk fröken från Stockholm och en doktor, som var med för att sköta henne. Och Bergviksfrun rekommenderade dig och din bua.

Bara hon kan trivas här, så får hon gerna komma, svarade Marit.

Men nu måste vi gå, ropade Paul och sprang hastigt upp — vi ha långt kvar till fjälls.

De fyra unga omringade Marit och tackade för välfagnaden, sade farväl till gubben Anders, fattade sina stafvar och gingo, muntert sjungande, bort genom skogen.

Birger hade på afstånd åhört deras glada samtal och gick nu fram till Marit, som berättade hvad Hjördis sagt om främlingarne som tänkte sig hit.

Ja, då har du nog ej plats för mig, längre, Marit?

Jo, det har jag, herr Birger; I ska stanna, så länge I vill, men kanske I tröttnat på oss och vill ge er i väg.

Nej, tvärtom, jag skulle vilja stanna här hela sommaren, så väl trifs jag och så väl mår jag i din bua. Här är lugn och ro och här slipper jag se de trolösa och falska människorna omkring mig.

I måtte ha lidit mycket, herr Birger! Ja, jag har så. I vänskap och kärlek har jag blifvit besviken samtidigt och nu — tror jag hvarken på det ena eller det andra.

Med dessa ord lemnade han Marit och gick ut i skogen.

En femma derefter kom han åter och fann då vid skogsgrinden en häst med klöfsadel på samt tvenne män sysselsatta med att lasta af sakerna.

Birger tog en omväg öfver gårdsgården och kom rakt fram på gångstigen mellan stugorna. Han såg hvarken till Marit eller Anders, men på träbänken vid stuguväggen såg han en ung dam sitta. Hon var klädd i en mörkblå reskappa och en stor bredskyggig gul stråhatt med mörkblå band och en svart korpvinge uti.

När hon hörde Birgers steg vände hon sig om.

Birger! — ropade hon förskräckt och sprang upp emot honom.

Sonja, är det du? —

Hon blef dödsblek och stannade.

Ja, Birger!

Hvad för dig hit? frågade han kort och kallt.

Jag är lungsjuk och min läkare har ordinerat fjällluft. —

Din läkare? — ett hänfullt leende krusade hans läppar. — Ja, hans namn behöfver jag väl inte fråga dig om? —

Nej, Birger, det behöfver du inte.

Det anade mig! Det är min f. d. bästa vän, min förtrogne, honom, den käraste jag hade på jorden — näst —

Näst? Sonjas mörka strålände ögon tiggde om fortsättning.

Näst dig, om du vill höra det än en gång, men allt är nu förbi. Låt oss sluta detta samtal. Vi två ha intet vidare att säga hvarandra. Farväl!

Nej, vänta, Birger! Jag måste tala med dig. Det är något du måste höra till min ursäkt.

Du har ingen anledning att ursäkta dig, Sonja. Du upphörde att älska mig. Nå, hvad mer? Öfver sitt hjerta har man ej befällning. — Och att ditt val i stället föll på min bästa vän, var ju — låt oss säga — osmak, men jag har ju ej beklagat mig ens för detta.

Nej, du har icke sagt ett ord. Jag börjar tro du blef det lycklig öfver din frihet.

Nå, om så vore är det väl du som bör vara den siste att missunna mig, du som sjelf antagligen är så lycklig. Nej, jag är olycklig, djupt olycklig.

Ja, Sonja, människan är en oberäknelig, oförnuftig varelse. Hon räcker ut handen för att nå den förbjudna frukten och anser sig genom dess erhållande blifva den lyckligaste bland dödliga. Nåväl, hon när den och finner intet behag i dess egande. Tomhet i kjertat och en bitter elak smak på tungan — se der hela vinsten! Har du redan kommit dit hän? —

Ja, Birger, det har jag.

I detsamma syntes en mörk, bredaxlad man komma raskt gående stigen fram. Det var Sonjas reskamrat doktor Fritz Gerle. När han får se Birger studsar han förskräckt tillbaka och en mörk rodnad färgar hans panna. Birger! — ropar han halfhögt — Birger!

Birger vänder sig hastigt om och går honom ett steg till mötes.

Ja, Fritz, du hade antagligen inte väntat dig detta sammanträffande. Du autog mig vara i Italien vid det här laget. Det var länge sen vi två stodo ansigte mot ansigte. Mins du de sista ord jag sade, då jag för ett år sedan lemnade Sverige?

Ja, jag mins! — mumlade Fritz sakta med nedböjdt hufvud.

Då mins du att jag sade: Fritz, broder, jag lemnar det käraste jag eger, min unga brud, i ditt beskydd. Akta henne, skydda henne åt mig! Lofva och svär mig detta! — Och du? Du svor. — Hur har du hållit din ed? —

Skona mig, Birger!

Hvarför skulle jag skona dig? Har du skonat mig? — Bah! — Då jag för ett par månader sedan stod i begrepp att resa hem och gifta mig — då — ja då hade du stulit min brud ifrån mig. — Åh, jag hade lust att slå dig till marken.

Nej, Birger, nej! — ropade Sonja och springer fram och slår armarna om Birger men Birger skjuter sakta undan henne och säger med upprörd och darrande röst: Du är rädd att jag skall misshandla din älskling. Fall då honom om halsen, icke mig! — Du tog miste, Sonja.

Nej, Birger, det är *dig* jag vill skydda mot dig sjelf. Det är dig jag älskar.

Fritz fattar häftigt i Sonja. Vet du, hvad du säger?

Ja, Fritz, jag vet det. — Och jag har alltid älskat Birger; jag känner det nu. — Men du har lockat och smickrat och snärjt mig. O, så du lockat mig! Och så du skrämde mig att jag var dödssjuk och skulle dö, men att ingen på jorden kunde rädda mig mer än du.

Nu Fritz: Du är det också; du är dödssjuk och jag har lemnat allt för din skull: hem, praktik och framtid — för att rädda dig! Och du har lofvat att bli *min*!

Så vill jag hellre dö, men *din* blir jag aldrig.

Betänk dig, Sonja! Är detta ditt sista ord?

Mitt sista ord!

Det är grymt, det är ovärdigt!

Nu Birger: Nej, Fritz, det är blott nemesis! —

Nemesis! — hviskar Fritz dödsblek och stappalar ut i skogen.

I detsamma kommer Marit och gubben Anders ut från en af stugorna och Marit bjuder den främmande unga damen samt Birger på kaffe, och medan de dricka detta börjar gubben Anders berätta en underlig gammal fjällsägen om jättar och troll.

En stund derefter kommer en gammal krokig lappkärning i brokig lappdräkt, Spåmarja kallad, och erbjuder sig att lägga ut korten för Sonja och Marit.

Utsträckt på marken vid Sonjas fötter spår lappqvinnan henne guld och gröna skogar, kärlek, ring och bröllop samt varnar henne för en mörk karl och råder henne vara trogen mot den ljuse, som är värd hennes kärlek.

Birger står lutad mot dörrposten och hör frånvarande på. Hans blickar hvila med ett eget forskande och ömt uttryck på Sonja. Han vill taga sina ögon ifrån henne, men han kan ej. Det är som en magnetisk makt höll den fast. Han ser den snöhvita nacken med de små mörka lockarne, de vackra skuldrornas rundning under kappans mjuka veck. Han ser den fina profilen, det mörka, själfulla ögat följa spåqvinnans rörelser och han ser hur rodnaden stiger och faller i nervös oro på den runda, finhyllta kinden. Tusen tankar och minnen kretsas om i hans hjerna. O, huru hade han ej älskat denna qvinnas, huru hade han ej beundrat henne och litat på henne! — Och hon? — Huru hade hon ej svikit honom? — Han blef alldeles iskall och matt, då han tänkte på, huru han lidit dervid.

Plötsligt hördes en valflickas joddlande från skogen: "Lill-kua! lill-kua! liss-kua-mi! tjo-men-nuda! Lill-ku-a!" Och en lur från fjället svarar i långa, joddlande, klara toner.

Marit rusar upp med hast och ropar: Nu kommer kraka från skogen! Se, fröken! Se! —

Sonja skyndar upp och ser ut åt skogstigen.

O, så vackert — ropar hon — så vackert! Hela den långa böljande raden af fina, glänsande fjällkor! Se, så munttra de äro! Se, så de bråka! Så de äflas att först komma in i sin ladugård! Och se gråbonden, så han föser på dem! Och se valflickan der! —

Nu Marit: ja, det är Brita, som getat kraka i dag. I morgon är det min tur. Men nu ska jag ut och hjälpa henne mjölka. Hon fattar ett par mjökbyttor, och följd af Anders och Lappmarja skyndar hon ut.

Birger står fortfarande i djupa tankar och Sonja går dröjande fram till honom och hviskar: O, Birger kan du förlåta mig?

Säg ej så, Sonja! Det är så banalt höra dig säga: förlåt mig, vid ett tillfälle som detta.

Ja, men jag känner ett behof af att få bedja om din förlåtelse och jag har ingen ro om du inte skänker mig den. — Säg, Birger, säg, vill du förlåta mig?

Hon låter sin mjuka varma lilla hand smeksamt glida utefter hans arm.

Sonja! Sonja, hur kunde du göra mig så illa?

Jag vet ej! Jag vet ej! Det var ett rus, en yrsel; det var som om jag blifvit hypnotiserad, men så fort jag åter såg dig blef jag befriad från denna demoniska makt. Och, Birger, tro mig! Jag har aldrig, aldrig älskat någon annan än dig!

Men, Sonja, jag vågar aldrig mer lita på dig. Och nu måste jag gå. Farväl, Sonja!

Nej, nej, gå inte Birger! Huru kan du ha hjärta att stöta mig tillbaka? Vi som älskat hvarandra så högt! Mins du våra smekningar, våra kyssar; mins du —?

Hör upp, Sonja!

Mins du alla de smeknamn du gaf mig? Du kallade mig din tröst, ditt majblomster, ditt hustrubarn. — Och hon kastar sig högt gråtande i hans famn.

Men Sonja, Sonja då!

Ja, jag kan inte annat. Snart nog skall jag dö och du blir då fri ifrån mig. Men nu får du inte stöta bort mig. Du måste låta mig stanna kvar hos dig den lilla tid jag har kvar att leva. — O, Birger, jag skulle aldrig be dig derom om jag inte visste —

Hvad? — Hans ögon sökte hennes i lågande oro.

Om — jag ej visste — att du ännu håller mig kär! —

Han slöt henne så fast intill sig, som om han ville låta henne förstå att han aldrig, aldrig mer skulle släppa henne ifrån sig; men hans läppar hviskade endast:

Min tröst! — Mitt majblomster! — Mitt hustrubarn!

12

Inches

1

2

3

4

5

6

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

